
Előszó

Szabolcs Éva

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar,
egyetemi tanár, professzor emerita*

Az utóbbi évtizedekben számos tudományterület – antropológia, szociológia, pszichológia – foglalkozott a gyermeki terek, a gyermekek térhasználatának kérdéseivel (James & James, 2012; Berger, 2016; Pál, 2019; Tamáska, 2017), ezek sokféle módon hatottak a neveléstudományi vizsgálódásokra. A *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, *Gyermekek és a tér – Új* kutatási lehetőségek a „térbeli fordulat” forrásvidékein tematikus száma igyekszik érzékeltetni, hogy hazai kutatók is érdeklődnek a gyermek-tér tematika iránt. Az itt közölt különböző tematikájú és kutatási háttérű írások igen széles spektrumban tárgyalják a témát, és jól látható, hogy a térértelmezések sokasága mennyire érdekes meglátásokkal szolgál a gyermeki világok feltáráshoz, megértéséhez.

A bevezető írás szélesebb társadalomtudományi kontextusba helyezve világítja meg az úgynevezett téri fordulat jelentőségét és hatását többek között a gyermekkel kapcsolatos újabb kutatásokra (Kéri & Szabolcs, 2022).

Az írásokból láthatóvá válnak a társadalmi tér különböző szegmensei, a különböző korú gyermekek kapcsolata az intézményes és az intézményen kívüli terekkel. A bölcsődei környezeti tényezők, az óvoda-iskola átmenet szinterei mint kutatási témák fontos elemekkel bővítik tudásunkat ezen intézmények gyermekekre gyakorolt hatásáról (Gyöngy, 2022). Esszéisztikus mikrokutatásként értelmezhető az az írás, amely azt bontja ki, hogyan kelt életre és vált a gyermeki játék színterévé egy ház udvara (Trencsényi, 2022). A múzeumi tér mint lehetséges gyermeki tér jelenik meg egy tanulmányban, amely fontos múzeumpedagógiai adalékokkal szolgál (Albrecht, 2022). Történeti kutatásként az 1950-es évek fő nevelési szintereit kutató írás jó példáját adja annak, hogy a térértelmezés történeti kontextusban tárgyalva új nézőpontot adhat a témának (Linda et al., 2022).

Különböző, szokatlanak tűnő térfogalmakkal is találkozhatunk: ikonográfiai kutatás elemez néhány szabadtéri gyermeket (is) ábrázoló szobrot (Farkas & Endrődy, 2022). Magyar, illetve japán kulturális térben vizsgálja egy tanulmány a szülői nevelési stílusokat, a kulturális tér értékpreferenciáit keresve (Bálint & Jámbori, 2022).

A tematikus írások betekintést engednek abba a gazdag témakínálatba, amely a hazai gyermekkel és térrel kapcsolatos interdiszciplináris kutatásokat jellemzi.

Irodalom

- Albrecht, (2022). Test/tér/kép – kísérlet a múzeumi tér és térélmény gyermeki test felőli megközelítésére. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(4), 300–311. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.4.300.311>
- Bálint, Á. & Jámbori, Sz. (2022). Kulturális tükör - Nevelési célok és értékek Japánban és Magyarországon. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(4), 122–143. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.4.122.143>
- Berger, V. (2016). *A tér kategóriája a szociológia- és társadalomelméletekben*. PhD-értekezés. ELTE TÁTK. https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/37855/t%C3%A9rszoc_eg%C3%A9sz-1.pdf (2022. 06. 13.)
- Farkas, P. & Endrődy, O. (2022). Az 1980-as évek köztéri szobrainak gyermekképe – vizuális elemzés. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(4), 169–192. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.4.161.184>
- Gyöngy, K. (2022). Kisgyermeknevelők által befolyásolható környezeti tényezők a bölcsődében. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(4), 193–219. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.4.193.219>
- James, A. & James, A. (2012, Eds.). *Key Concepts in Childhood Studies*. Sage.
- Kéri, K. & Szabolcs, É (2022). Fordulat a bölcsészeti és társadalomtudományi kutatásokban. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(4), 91–100. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.4.91.100>
- Pál, E. (2019), A táguló tér. A tér fogalma diszciplínán innen és túl. In Pál, E. (Ed.), *Tér, tudomány, történet* (pp. 7–12). Martin Opitz.

